

voeten liep te turen. Wat mankeerde die jongen vandaag?

In de dorpsstraat was 't koel en stil — onder 't dichte dak van zware bloeiende kastanjes. Vier slagen klepelden door de stilte hoog van 't grijze torentje. De kerk stond open — een koperen kaarsekroon hing te schitteren in 't binnenstroo- mend zonlicht.

Uit de school klonk helder op een psalmwijs door de open ramen:

Laat bij uw harp de psalmen hooren,
Uw juichtoon geef' den Heere dank!

Ciska's oogen begonnen te schitteren; ze haalde diep adem. Het was allemaal zoo bekend, zoo gewoon — ze hoorde het haast iederen dag, als ze thuis kwam. En toch was 't, of ze 't nu pas voor 't eerst goed zag — de statige boomen, met al die witte kaarsjes — de oude verweerde steenen pomp midden op 't plein, met zijn grijnzenden leeuwenkop — het mooie grijze kerkje — vaders kerk, zei ze altijd, toen ze klein was. — Wat was dat allemaal mooi en vertrouwd. En nu ging ze misschien weg — voorgoed. — Dan moest ze dat alles missen, ruilen voor wie weet wat 'n drukke straat, met herrie van fietsen en auto's — en een leelijk stadshuis. — Ze zuchtte. Daar was 't hekje van den pastorie-tuin — Ciska stond stil.

„Hier is je tasch,” zei Kees stug, verbijtend met moeite zijn felle teleurstelling, dat ze niets

gezegd had, heelemaal niets — dat 't haar spéet of zoo. — Alle meisjes waren toch eender.

„Dank je,” zei ze schuw. Ze draalde met 't hek opendraaien — daarachter lag de tuin, met 'n geurende weelde van bloeiende seringen — gouden regen stortte zich in stralenden overvloed over den tuinmuur.

Even stonden ze elkaar verlegen aan te kijken, zij met 'n kleur op haar mooi gezichtje — zoekend naar woorden, plotseling begrijpend zijn scherpeheid van daareven.

„Zou je 't erg — naar vinden — als we weggingen?” waagde ze dan, gloeiend van verlegenheid, maar toch iets van de oude schalksheid in haar oogen.

Hij keek haar recht aan.

„Natuurlijk,” zei hij dan eenvoudig — zijn toon deed haar de oogen neerslaan.

Ze duwde het hekje open, dat knarste op zijn scharnieren. Dan zei ze, ondeugend, over haar schouder: „Ik ook!”

Zijn gezicht klaarde op als bij tooverslag. Hij greep het hek vast: „Jij ook?”

„Ja, ik ook!” Ze schudde haar vlechten naar achteren. „Dag Kees!”

„Dag Cissie!”

Klap — viel het hekje dicht, en met een kleur als een pioen trippelde ze 't paadje af, tusschen de witte en paarse seringen.

Kees kwam fluitende thuis.

RIE VAN R.

KRITIEK VAN JONGEREN.

„WAT wij jongeren, van de ouderen vragen, is bovenal, dat zij zullen *beleven*, wat ze belijden.” Zoo sprak onlangs iemand zich uit tegenover mij, en zóó kunt ge het hooren, wanneer ge luisteren wilt naar hetgeen de jongeren zeggen. Hun kritiek treft minder de belijdenis, dan het leven.

Duidelijkheidshalve voeg ik hier even tusschen, dat ik met „de jongeren” niet bedoel een bepaalde groep; nog minder jonge belijders van een bepaalde kerk, maar dat ik dit vragen naar een *beleven* der waarheid zie als eigenschap van al wie jong is en het leven ernstig neemt.

De jeugd is radicaal en absoluut; ze duldt in wie haar leiding moeten geven of meenen te kunnen geven, geen halfheid. Ze dweept, of ze verwerpt. Alles ten volle. Persoonlijke eigenschappen, karakter, volksaard, kunnen dit absolute enigszins temperen, zoodat het niet in die krasse vorm uitgesproken wordt, iets ervan leeft toch in het hart van al wie jong is, en het leven niet wil zien als een gebrokenheid, maar als een

eenheid. En ik aarzel niet het uit te spreken, dat ik wenschte: iets méér hiervan mocht ons bijblijven bij het ouder-worden. Wanneer het ons wat minder gemakkelijk viel erin te berusten, dat een christen altijd blijft beneden het ideaal, dat hij zichzelf stelt, omdat hij immers in dit leven slechts heeft een beginsel van heiligheid; wanneer we iets beter aanvoelden, als we de diepe en de teere waarheden van het christendom uitdragen in de wereld, in welk een flagrante strijd daarmee vaak ons leven is; wanneer we minder schermden met woorden, en méér trachtten naar daden, o neen, we zouden niet *alle* jongeren winnen, want ook in hun hart leeft de vijandschap tegen God, tenzij genade die overwon; — maar we zouden toch voor heel wat jongeren den strijd om in te gaan minder zwaar maken. Dat er zooveel sympathieke ongeloofigen zijn, moge ons tot dankbaarheid stemmen; de tegenstelling hiervan: dat er zooveel onsympathieke christenen zijn, doe ons steeds onszelf ernstig onderzoeken: behoor ik soms tot hun getal?

Het verschijnsel, dat ik hierboven noemde, beperkt zich niet tot de jeugd van één land.

In „Jugend aller Welt” werd een lijst van vragen gepubliceerd, opgesteld door het wereldcomité van de C. V. J. M. Hieronder was deze: „Zijt gij van meening, dat volwassenen den ontwikkelingsgang der jeugd verstoren?” Het antwoord hierop luidde: „Ja en neen. Ja, er zijn veel oudere menschen, die door hun voorbeeld een slechten invloed uitoefenen, en daardoor idealen verstoren, en storend in de ontwikkeling ingrijpen. Men zou zelfs kunnen zeggen, dat het „neen” zeer klein is. Er zijn verschrikkelijke afgronden van slecht voorbeeld, ja van directe verleiding. Dit gebeurt van de zijde der ouderen bewust en onbewust. Leeraars en professoren werken bewust of onbewust verderfelijk. Deze storen niet slechts de ontwikkelingsgang, maar maken iedere ontwikkeling onmogelijk.

De manier, waarop hier jongeren zich uitspreken over anderen is wel een kenmerkend iets van onzen tijd. Niet, dat de jeugd vroeger kritiekloos was, doch men zou zich niet in het publiek zoo hebben geuit. Men behield meer den vorm van eerbied. Onze tijd is mee hierdoor gekenmerkt, dat men uiterst bang is voor leege vormen. Men noemt dit dan „eerlijkheid”. Hierover zou ik eerst wel iets willen zeggen. Jan Ligthart vertelt van een jongen, die altijd precies zei wat hij dacht. Z'n moeder vond dat eerlijk. Doch toen ze eens een vriendin van de moeder tegenkwamen, die aan 't jongetje vroeg: „kom je nog eens bij Marietje spelen?” en 't ventje antwoordde: „nee, ik vind Marietje een erg vervelend kind,” vond zijn moeder die uiting van eerlijkheid toch ook wel erg vervelend. Ze peinsde dus over de vraag: of eerlijkheid dan niet steeds als een deugd beschouwd moest worden. Tot het leven zelf haar antwoord gaf. Want er kwam bij haar jongetje een nichtje logeeren, dat even onomwonden haar meening over neefje ten beste gaf als de jongen zelf dat gewoon was te doen over anderen en toen gevoelde hij zich gegriefd. En terecht, want het nichtje beschouwde de dingen enkel van haar standpunt en nam niet de moeite zich te verplaatsen op het zijne. Evenmin als hijzelf dat vroeger deed ten opzichte van anderen.

Zoo ongeveer staat het met bovenbedoelde „eerlijke” kritiek. Helaas, ze is niet steeds ongewettigd. En dit eene moeten we vasthouden: wanneer een daad verkeerd is, dan blijft ze verkeerd, onverschillig wie ze beging.

Doch er is tweeeërlei kritiek: één die opbouwt, en één die wondt. En nu ben ik bang dat wij allen, ouden zoowel als jongen, ons teveel bezig houden met de kritiek die wondt.

Wanneer alleen menschen hiervan de dupe

werden zou het nog niet zoo erg zijn. Maar wanneer die kritiek wordt geuit ten aanhoore van hen, die al te gaarne het kwaad gerucht van de christenen willen verbreiden, of wanneer ze dient om eigen afkeer van wat God in Zijn Woord ons stelt tot wet en norm, te maskeeren, dan wordt het anders.

Me dunkt, we mogen aan eerlijke en daarbij geoorloofde kritiek, wel deze drie eischen stellen: in de allereerste plaats deze: dat ze werkelijk de eer van God bedoelt. Dat er, wanneer er zwarte plekken in het leven van christenen worden aangewezen, in het hart rouw is, wijl daardoor God wordt gelasterd.

Ten tweede moet het zijn een kritiek, geboren uit liefde. Liefde tot God, maar ook liefde tot den naaste. Liefde zonder kritiek bederft, maar kritiek zonder liefde doet dit evenzeer.

En als derde eisch voeg ik hierbij: men moet trachten, den bekritiseerde recht te doen. Inkomen in zijn aanschouwing van de dingen; in zijn moeite en strijd.

Wellicht is dit laatste, gezien het verschil van levensaanvoeling tusschen jongeren en ouderen, nog het moeilijkst.

Ik zou niet over deze dingen geschreven hebben in ons blad, wanneer alleen dit gevaar bestond: dat ouderen door de kritiek van jongeren gegriefd werden en pijn leden, onverdiend soms. Er bestaat echter een ander gevaar, dat ik grooter acht en wel dit: dat jongeren door hun eigen kritiek zich gedrongen zullen voelen een godsdienst „die maar huichelaars kweekt”, zooals de term luidt, den rug toe te keeren. En voort te leven naar de begeerten en lusten van hun eigen zondig hart. Dan wordt hun eigen kritiek voor henzelf doodelijk, wijl te zien op menschen, die immers steeds onvolkomen en onvolmaakt blijven, en niet op God, den Volmaakt Vlekkelooze.

Het is daarom dat ik ieder, oudere zoowel als jongere, zou willen smeeken: zie toe dat ge niet op deze wijze slachtoffer van uw eigen kritiek wordt.

Daarom behoeft men niet kritiekloos te zijn. Maar wel bedenke men, dat men, waar men kritiek uitoefent op de zonde, medelijden met de zondaars moet hebben, opdat men ook zoo iets vertoone van het Beeld van Hem, die kwam, om zondaren tot bekeering te roepen en die, bij alle scherpte tegen de zonde, zich over zondaars erbarmde.

Wanneer men dit bedenkt, stelt men zich ook, vóór men met zijn kritiek begint, zelf onder de tucht van Gods Woord. En dat is het eerste, wat gedaan moet worden, als men 't verkeerde wil bestrijden.

J. M. W.—W.